

Nr 232.

Av herr Norman, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 110 angående inrättandet av ett statsstuteri i samband med Flyinge hingstdepå.

I den till årets riksdag avgivna propositionen nr 110 föreslås inrättandet av ett statsstuteri i samband med Flyinge hingstdepå. Ett bifall till denna proposition innebär ett frångående av riksdagens beslut 1916, varigenom »riksdagen av de i statskontoret innestående hästförsäljningsmedel anvisat ett belopp av högst 536,700 kronor till bestridande av kostnaderna för anläggning å Ottenby kungsladugård med underlydande av ett statsstuteri för omkring 100 moderston och 5 stambeskällare samt i övrigt anordnat i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet av departementschefen angiven plan.» Verkställandet av detta beslut har emellertid blivit uppskjutet på grund av sedermera högt stegrade arbets- och materialkostnader. Riksdagen har sedermera uttalat, att frågan borde återupptagas, och att Kungl. Maj:t icke torde underlåta att till riksdagen göra framställning om de ytterligare anslag som kunde finnas erforderliga i den mån de för ändamålet anvisade medlen visade sig otillräckliga.

Som i den föreliggande propositionen erinras, har frågan om anläggande av ett statsstuteri i Ottenby upprepade gånger varit föremål för riksdagens behandling. I propositionerna till 1913 års riksdag nr 242 och till 1916 års riksdag nr 174, förekomma utförliga redogörelser för såväl vad Ottenby varit under gångna tider, som för dess säregna och utomordentliga förutsättningar för en framgångsrik hästavel. I jordbruksutskottets utlåtande nr 140 vid 1913 års riksdag säges det bl. a. »då staten för närvarande har i sin ägo en plats, nämligen Ottenby på Öland, vilken, enligt enstämmiga auktoritativa utlåtanden, bättre än någon annan plats inom riket ägnar sig för en stuterianläggning samt i detta

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 4 saml. 66 häft. (Nr 232.)

hänseende anses till och med utgöra en av de bästa i Europa, anser utskottet någon tvekan beträffande det ifrågasatta stuteriets förläggning icke böra förefinnas.»

Härvid kan också erinras om det enhälliga uttalande av fjolårets statsrevisorer som återfinnes å sid. 119 del I av riksdagens revisorers berättelse till innevarande års riksdag. »Utan att taga ställning till fråga om behövligheten eller lämpligheten av upprättandet av ett statsstuteri, anse sig revisorerna böra framhålla, att Ottenby syns revisorerna äga goda förutsättningar för detta ändamål. De av stuteriöverstyrelsen senast gjorda kostnadsberäkningarna torde enligt revisorernas mening kunna betydligt modifieras.»

Det synes underligt, att tanken på en förläggning till en sådan plats i den föreliggande propositionen fullständigt slopas. När det gäller en anläggning, för vilken de naturliga förutsättningarna spela en så utomordentligt stor roll, som vid en stuterianläggning, och staten äger en härför så väl skickad plats som Ottenby, förefaller det självklart, att den bästa platsen skulle komma till användning. Och härom har ju, som ovan anförts, riksdagen redan fattat beslut.

Som huvudargument häremot anföras nu kostnadssynpunkterna. Härvid synes det dock som om kostnaderna för Ottenby beräknats vida högre än skäligt är. I propositionen äro sålunda t. ex. kostnaderna för »uppförande av nya byggnader samt ändrings- och reparationsarbeten å redan befintliga» upptagna till beräknade 1915 255,700 kronor, 1916 615,500 kronor, 1920 1,226,000 kronor. Det torde väl dock vara ostridigt, att med efter 1920 inträffade prissänkning å såväl material som arbetslöner, kostnaden måste bli vida under den för detta år angivna. Bland praktiska jordbrukare och hästuppfödare, som besökt Ottenby, har f. ö. den uppfattningen gjort sig gällande, att byggnader icke behövde uppföras på det sätt och i den omfattning som enligt förslaget, utan på ett vida mindre dyrbart sätt. De gamla murarna till de nedbrunna stallbyggnaderna torde, enligt denna uppfattning, kunna helt användas om också i vissa fall isolerande väggar av tegel eller annat material kunna erfordras. Redan 1920, i sitt utlåtande nr 73 av den 11 maj, säger jordbruksutskottet, att det torde icke vara alldeles utslutet, att byggnadskostnaderna skulle genom iakttagande vid byggnadernas uppförande av vissa särskilda mått och steg kunna åtminstone i någon mån nedbringas. Övriga upptagna kostnader såsom för inköp av hästar 400,000 kronor och för jordbruksinventarier och kreatur, ställa sig givetvis också väsentligt billigare efter inträffad prisnedgång än efter 1920 års priser.

I kostnadsberäkningarna för Ottenby, som efter 1920 års priser sluta på det avskräckande höga beloppet av 2,029,000 kronor, ingå även 333,000 kronor för »kreatur, dragare, redskap och andra inventarier för lantbruket ävensom grundförbättringar m. m.» Detta grundar sig på den ståndpunkt, som intagits av departementschefen i såväl propositionen av 1913 som av 1916, nämligen att staten själv borde övertaga jordbruket. Denna mening delades också av jordbruksutskottet både 1913 och 1916. 1886 års kommitté återigen hävdade den meningen, att ett stuteri för 100 ston behövde för egen räkning 85 tunnland åker, 34 tunnland äng och 1,025 tunnland betesmark, därav 166 tunnland av schäferiängens södra del, under det att återstoden av egendomen borde utarrenderas. Denna återstod skulle utgöras av 478 tunnland åker, 505 tunnland äng av schäferiängen samt 448 tunnland skogbevuxen äng. Arrendatorn skulle i så fall till stuteriet leverera hö och halm. Utarrenderas jordbruket, bortfalla kostnaderna för uppsättning av kreatur och jordbruksinventarier och förbilligas administrationen.

I fråga om kostnadsberäkningarna röra sig dessa för Ottenby om 100 moderston och 5 stambeskällare, men för Flyinge om 50 moderston, och kunna följaktligen ej utan vidare jämföras. För att kunna bedöma detta, borde jämsides med Flyingeförslaget presterats en utredning även för Ottenby baserad på det mindre hästantalet.

I fråga om betesmarkerna framhålles i propositionen, att på Ottenby ej skulle kunna uppfödast hästar med större massa. Emot detta torde såsom ganska belysande förtjäna anföras, att nötkreatursbesättningen å Ottenby sedan lång tid tillbaka består av låglandsdjur. För Flyinges vidkommande kan man ej komma ifrån överfältveterinärens i propositionen återgivna yttrande »att betesmarkerna å Flyinge vore mera låglänta och delvis mera vattensjuka, än vad som vore *önskvärt eller lämpligt för en uppfödningensanstalt för varmblodiga hästar*, och det torde ej heller vara möjligt att tillfredsställande utdika markerna.» Måne ej här ligger orsaken till ett förhållande, som av överfältveterinären påpekas, nämligen, »att det vore dock ej i handlingarna visat, att procenten lyckade uppfödningar hade varit tillfredsställande i och för sig eller i jämförelse med vad som vid utlandets stuterier eller andra uppfödningensanstalter av här ifrågavarande slag kunde anses tillfredsställande». I motsats härtill har man vid Ottenby att räkna med dess öklimatiska förhållanden och dess särskilt passande kalk- och salthaltiga beten.

Vidare torde hänsyn böra tagas till det förhållandet, att vid stuteriets förläggning till Flyinge en eventuellt behövlig framtida utvidgning utöver 50 moderston torde stöta på mycket stora svårigheter. Vid

Ottenby, under den tid remontdepå var dit förlagd, bereddes sommarbete för 400 hästar.

En anmärkning, som tidigare gjorts mot de mindre goda kommunikationsförhållandena vid Ottenby, torde förtjäna belysas med en erinran om, dels att södra Ölands järnväg numera har tillkommit med slutpunkt vid Ottenby station, dels att Grönhögens hamn, vilken ligger på några få kilometers avstånd från Ottenby, i år blir fullt färdig. För denna hamn har staten anslagit medel som uppgå till vida över en miljon kronor.

I fråga slutligen om driftkostnaderna torde ett förslag, som tidigare varit uppe, ånyo böra tagas under omprövning — spørsmålet om huruvida icke någon av de nuvarande hingstdepåerna kunde indragas och personalen där kunde komma till användning vid ett blivande statsstuteri å Ottenby.

Det synes oss därför som om ett ställningstagande till frågan icke nu kan ske på grundvalen av i den föreliggande propositionen presterade utredningar. En ny grundlig och fullt objektiv utredning, därvid även må biträda personer med mera ingående kännedom om Ottenbys säregna förhållanden från hästuppfödningssynpunkt, där hänsyn tages till inträffade prisfall, där fullt jämförbara förslag för de olika platserna framläggas och där möjligheterna till ett billigare byggnadssätt och administration blivit undersökta, torde vara nödig.

På grund härav tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 110, i skrivelse till Kungl. Maj:t begär fullständig och förnyad utredning om förläggningsplats för blivande statsstuteri:

Stockholm den 20 mars 1922.

David Norman.

Karl Magnusson,
Kalmar.

Oscar Osberg.

Carl Johanson,
Hörninge.

Emil Gustafson.

P. Valerius Olsson.

Sig. A. Carlsson.

Ruben Wagnsson.

Lars Dalgren.

Albert Johanson.

K. A. Westman.

S. A. Larsson.

Carl Arv. Andersson.

Oscar N. Olsson.

Edvin Leffler.

<i>Arthur Gustafson,</i> Kasenberg.	<i>G. A. Björkman.</i>	<i>Gustav Johanson,</i> Hallagården,
<i>Emil Bengtsson.</i>	<i>P. Persson,</i> Trången.	<i>C. O. Johansson.</i>
<i>Gerh. Strindlund.</i>	<i>E. G. Nilsson.</i>	<i>Carl Knutsson.</i>
<i>Gustaf Olsson,</i> i Ramsta.	<i>Cornelius Olsson.</i>	<i>Carl Ros.</i>
<i>L. L. Lorichs.</i>	<i>Oscar Lundquist.</i>	<i>Hugo Karlström,</i> Lummelunda.
<i>Th. Hansén.</i>	<i>Th. Gardell.</i>	<i>Bernhard Nilsson.</i>
<i>Eskils Hans Hansson</i>	<i>Ewald Lindmark.</i>	<i>A. W. Lundén.</i>
<i>B. Corneliussen.</i>	<i>Lars Olsson.</i>	<i>Adolf Janson.</i>
<i>Carl Jansson.</i>	<i>K. A. Ryberg.</i>	<i>E. O. Magnusson.</i>
<i>Ad. Wiklund.</i>	<i>G. Johansson,</i> Kullersta.	<i>O. Johansson,</i> Edsbyn.
<i>Eric Björnberg.</i>	<i>Karl Ward.</i>	<i>Axel Sundling.</i>
<i>C. G. Olsson.</i>		<i>Eric Rydström.</i>
